

सन २०१५-२०१६ रब्बी पणन हंगामात किमान आधारभूत
किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत गहू खरेदी करण्याबाबत .

महाराष्ट्र शासन
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: खरेदी-१०१५/१६४/प्र.क्र.४४/ना.पु.२९
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: २६ मार्च, २०१५.

शासन निर्णय:-

आधारभूत किंमत खरेदी योजनेंतर्गत २०१५-२०१६ च्या रब्बी पणन हंगामासाठी केंद्र शासनाने गव्हाचे विनिर्देश तसेच किमान आधारभूत किंमती जाहीर केल्या आहेत. त्यानुसार, राज्यातील शेतक-यांना किमान आधारभूत किंमतीचा लाभ मिळावा या हेतूने राज्यात खरेदी केंद्रे उघडण्याकरिता व त्या ठिकाणी गव्हाची खरेदी करण्यासाठी खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

१) खरेदी बाबत निर्णय:-

- (अ) संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यामध्ये केंद्र शासनाची "नोडल एजन्सी" म्हणून भारतीय अन्न महामंडळ (FCI) काम पाहील.
- (ब) प्रत्यक्ष खरेदीची प्रक्रिया "महाराष्ट्र स्टेट को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशन" (बिगर आदिवासी क्षेत्र) व "आदिवासी विकास महामंडळ" (आदिवासी उपयोजना क्षेत्र) या अभिकर्ता संस्थांमार्फत करण्यात यावी.
- (क) राज्य शासनाने भारतीय अन्न महामंडळाच्या वतीने काम पहावे व अनुक्रमे मार्केटिंग फेडरेशन व आदिवासी विकास महामंडळाने राज्य शासनाच्या अभिकर्ता संस्था म्हणून काम पहावे.
- (ड) गहू खरेदीच्या स्तरापर्यंतच्या सर्व प्रकारच्या कार्यवाहीची जबाबदारी खरेदी अभिकर्ता संस्थांवर राहील.
- (इ) खरेदी केलेला गहू अभिकर्ता संस्थांनी भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करावा.
- (फ) खरेदी अभिकर्ता संस्थांनी संभाव्य /प्रत्यक्ष खरेदी केंद्राची यादी तातडीने भारतीय अन्न महामंडळास उपलब्ध करून दयावी. अभिकर्ता संस्थांनी खरेदी केलेला गहू केंद्रशासनाच्या विनिर्देशानुसार असल्याची खातरजमा गोदामात साठवणूक करण्यापूर्वी भारतीय अन्न महामंडळाने करावी व त्याबाबतचे प्रमाणपत्र अभिकर्ता संस्थेस देण्यात यावे. खरेदी प्रमाणानुसार भारतीय अन्न महामंडळाने अभिकर्ता संस्थांना गोदामाची उपलब्धता करून दयावी.

२) अभिकर्ता संस्थेची नेमणूक:-

किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजनेंतर्गत रब्बी पणन हंगाम २०१५-१६ साठी गहू खरेदी करण्याकरिता, महाराष्ट्र स्टेट को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशनची बिगर आदिवासी क्षेत्रात खरेदी अभिकर्ता संस्था म्हणून नियुक्ती करण्यात येत आहे. तर एकात्मिक आदिवासी विकास उपयोजना क्षेत्रामध्ये आधारभूत किंमतीने गव्हाची खरेदी करण्याकरिता आदिवासी विकास महामंडळाची खरेदी अभिकर्ता संस्था म्हणून नियुक्ती करण्यात येत आहे.

३) आधारभूत किंमती, सर्वसाधारण गुणवत्ता व दर्जा:-

(किंमत रुपये / प्रति क्विंटल)

अ.क्र.	पीक	आधारभूत किंमत (रुपये प्रति क्विंटल)	गुणवत्ता दर्जाचे विनिर्देश
१	गहू (एफ.ए.क्यू)	१४५०/-	परिशिष्ट "अ" प्रमाणे

कोणत्याही परिस्थितीत विनिर्देशात न बसणा-या (कमी दर्जाच्या) गव्हाची खरेदी करण्यात येऊ नये. यासाठी अभिकर्ता संस्था पूर्णतः जबाबदार राहतील. कमी दर्जाचे गहू खरेदी झाल्यास व त्यामुळे काही तोटा आल्यास किंवा कोणतीही समस्या उद्भवल्यास अभिकर्ता संस्था पूर्णतः जबाबदार राहतील.

आधारभूत किंमत योजनेअंतर्गत गव्हाच्या खरेदीच्यावेळी दर्जासंबंधी किंवा भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करण्यापूर्वी तपासणीमध्ये काही दोष आढळल्यास याबाबत अभिकर्ता संस्था संपूर्णपणे जबाबदार राहतील. तसेच यामध्ये प्रकरणपरत्वे सुधारणात्मक कार्यवाही अभिकर्ता संस्थेनेच करावयाची असून अशा कार्यवाहीमुळे झालेल्या नुकसानीस अभिकर्ता संस्था संपूर्णतः जबाबदार असतील.

४) आर्द्रता:-

केंद्र शासनाने हंगाम २०१५-२०१६ करीता आर्द्रतेचे अधिकतम प्रमाण गव्हासाठी १२% ते १४% इतके विहित केले आहे. या प्रमाणापेक्षा जास्त आर्द्रता आढळल्यास गव्हाची खरेदी करण्यात येऊ नये. मात्र, आर्द्रता स्विकारल्यानंतर आर्द्रता कटती लावू नये. त्यामुळे, अभिकर्ता संस्थांनी शेतकऱ्यांना त्यांच्या गव्हाची पूर्ण आधारभूत किंमत कोणत्याही कटतीशिवाय प्रदान करावी. कोणत्याही स्थितीत जास्त ओलसर किंवा बुरशीयुक्त गहू खरेदी करू नये. गहू स्वच्छ व कोरडे असून ते विक्रीयोग्य (marketable) असल्याची खातरजमा अभिकर्ता संस्थेने करावी.

५) सर्वसाधारण अटी व शर्ती:-

५.१. खरेदी केंद्रावर खरेदी केलेल्या गव्हाच्या किंमतीतून, खरेदी अभिकर्ता संस्था, सहकारी संस्थांच्या कर्जापोटी शेतकऱ्यांकडून ४० टक्के पर्यंत कर्जाची रक्कम वसूल करू शकेल. (तंचाई परिस्थितीत त्या संबंधातील आदेशांच्या अधिन राहून)

५.२. आधारभूत किंमत योजनेखाली गहू खरेदी करण्यासाठी महाराष्ट्र स्टेट को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशनला व आदिवासी विकास महामंडळास जो अनुषंगिक खर्च द्यावयाचा आहे, त्याबाबतचा निर्णय स्वतंत्ररित्या कळविण्यात येईल. परंतु त्या आदेशाची वाट न पहाता महाराष्ट्र स्टेट को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशनने / आदिवासी विकास महामंडळाने गहू खरेदीची योजना त्वरीत कार्यान्वित करावी.

- ५.३. शेतक-यांच्या माहितीसाठी गव्हाचे एफ.ए.क्यू. विनिर्देश, आधारभूत किंमती आणि अस्वच्छ/खराब गहू खरेदी केला जाणार नाही, या बाबींना स्थानिक वर्तमानपत्रे व इतर प्रसार माध्यमातून अभिकर्ता संस्थेने व जिल्हाधिका-यांनी व्यापक प्रसिध्दी द्यावी.
- ५.४. आधारभूत किंमत ही एफ.ए.क्यू. गव्हासाठीच असेल. शेतक-यांनी वाळविलेला व स्वच्छ केलेला गहू खरेदी केंद्रावर आणावा म्हणजे तो नाकारला जाणार नाही, अशीही व्यापक प्रसिध्दी स्थानिक वृत्तपत्रातून देण्यात यावी. कोणत्याही परिस्थितीत नॉन एफ.ए.क्यू.दर्जाचा गहू खरेदी करू नये.
- ५.५ खरेदी अभिकर्त्यांनी एफ.ए.क्यू.दर्जात न बसणाऱ्या गव्हाची खरेदी केल्यास त्याची संपूर्ण जबाबदारी व येणाऱ्या नुकसानीची जबाबदारी ही सर्वस्वी खरेदी अभिकर्त्यावर राहिल. कमी दर्जाचे गहू खरेदी करण्याचा प्रयत्न केल्यास अशा कर्मचाऱ्यांवर / ग्रेडर्सवर अभिकर्ता संस्थेने तातडीने कारवाई करावी.
- ५.६. भारतीय अन्न महामंडळाचे अधिकारी खरेदी केंद्रांना भेटी देवून नियमितपणे खरेदी होत आहे किंवा नाही याची तपासणी करतील आणि त्यांनी दिलेला सल्ला विचारात घेवून खरेदी अभिकर्ता संस्थेने त्याप्रमाणे कार्यवाही / उपाययोजना करणे आवश्यक राहिल.
- ५.७. गव्हाच्या दर्जावर कडक नियंत्रण ठेवण्यासाठी आवश्यक असलेली यंत्रसामुग्री व पुरेसे प्रशिक्षित ग्रेडर्स नेमण्याची संपूर्ण जबाबदारी मार्केटिंग फेडरेशन / आदिवासी विकास महामंडळाची राहिल.
- ५.८. सर्व खरेदी केंद्रावर प्रशिक्षित ग्रेडर्स नेमले गेले आहेत याची जिल्हाधिकाऱ्यांनी व पुरवठा विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी सुध्दा प्रत्यक्ष भेट देवून खात्री करून घ्यावी. ही केंद्रे चालविण्यासाठी उप अभिकर्त्यांची नेमणूक, खरेदी अभिकर्ता संस्थेने स्वतःच्या जबाबदारीवर करावी.
- ५.९. जिल्हाधिकाऱ्यांनी उप अभिकर्त्यांना प्राधिकारपत्रे देऊ नयेत. उप अभिकर्त्यांच्या नेमणूकीशी शासनाचा काहीही प्रत्यक्ष संबंध राहणार नाही, याची नोंद घ्यावी.
- ५.१०. जिल्हाधिका-यांनी गहू खरेदीच्या कालावधीत दर्जा नियंत्रण व दक्षता पथकाची स्थापना करावी व विशेष मोहिम राबवून नॉन एफ.ए.क्यू. गव्हाची खरेदी होण्यास जबाबदार असणा-या अधिकारी व कर्मचा-यांविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करावी.
- ५.११. महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी (नियमन) नियम, १९६३ च्या नियम ३२ (ड) अन्वये कृषि उत्पन्न बाजार समितीच्या क्षेत्रात केंद्र शासनाच्या किमान आधारभूत किंमत योजनेअंतर्गत जाहीर करण्यात आलेल्या हमी भावापेक्षा कमी दराने शेतकऱ्याने उत्पादित केलेल्या उत्पादनाची खरेदी केली जाणार नाही, याबाबत बाजार समितीने दक्षता घेणे आवश्यक राहिल. त्यानुसार " बाजार समितीने अशा प्रकारांना आळा घातला नाही तर त्यांच्याविरुद्ध उपरोक्त नियमांच्या नियम ४५ अन्वये शासन योग्य ती कारवाई करू शकेल. " ही बाब संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांनी त्यांच्या क्षेत्रातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्यांच्या नजरेस आणून द्यावी.

५.१२. आधारभूत किंमत योजनेअंतर्गत खरेदी करण्यात येणा-या धान्यातील पूर्वानुभवानुसार कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या क्षेत्रात आधारभूत किंमतीपेक्षा कमी भावाने झालेल्या खरेदी संदर्भात केंद्र शासनाकडून राज्य शासनाकडे कारणमिमांसा विचारण्यात येते व याबाबत संबंधितांचा खुलासा मागविल्यानंतर बहुतांशी अशी खरेदी नॉन एफ.ए.क्यू. दर्जाच्या धान्याची झालेली असल्याचे दिसून येते. मात्र, अशा कमी दराने होणाऱ्या खरेदी व्यवहाराबाबत कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांनी संबंधितांना खरेदी - विक्री दरांची माहिती देताना /अहवाल पाठवितांना एफ.ए.क्यू. / नॉन एफ.ए.क्यू. दर्जाबाबत विनिर्दिष्टपणे माहिती न पुरविल्यामुळे बहुतांशी प्रकरणात केंद्र शासनाकडून राज्याकडे पत्रव्यवहार करण्यात येतो. यास्तव, कोणत्याही बाजार समित्यांनी त्यांच्या क्षेत्रात खरेदी झालेल्या गव्हाचे दर कोणत्याही माध्यमाद्वारे प्रसिध्द करताना किंवा कळवितांना खरेदी विक्रीचे दराबरोबरच एफ.ए.क्यू व नॉन एफ.ए.क्यू. दर्जाबाबत सुध्दा कोणत्याही परिस्थितीत उल्लेख करावा, अशाही सक्त सूचना सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांनी त्यांच्या क्षेत्रातील कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांना द्याव्यात.

५.१३. किमान आधारभूत किंमत योजनेंतर्गत जाहीर केलेल्या गव्हाच्या किंमतीबाबतचे फलक ठळक अक्षरात दर्शनी भागात लावण्यासाठी कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांना जिल्हाधिकाऱ्यांनी सक्त सूचना द्याव्यात व बाजार समित्यांनी याची काटेकोर अंमलबजावणी करावी. एफ.ए.क्यू.दर्जाच्या गव्हाचे हमी भावापेक्षा कमी भावाने सौदे होणार नाहीत, याची दक्षता घ्यावी.

६) प्रसिध्दी:-

६.१. किमान आधारभूत किंमत योजनेंतर्गत असलेले दर, दर्जा, विनिर्देश, खरेदी केंद्रे इ.ची माहिती शेतकऱ्यांना निश्चितपणे लक्षात येण्यासाठी हे दर दर्शविणारे भावफलक ग्राम पंचायत, तहसिल कार्यालय, गट विकास अधिकारी कार्यालय, इ.ठिकाणी दर्शनी भागात लावण्यात यावेत. तसेच, अशा माहितीस संबंधित अभिकर्ता संस्थांनी व जिल्हाधिकाऱ्यांनी योग्य ती प्रसिध्दी देण्यासाठी स्थानिक वृत्तपत्रे, नोटीसबोर्ड, कापडी फलक इत्यादींचा वापर करावा.

६.२. खरेदी केंद्रावर गहू वाळविणे, स्वच्छ करणे तसेच गव्हाची नासधूस होऊ न देणे यासाठी व खरेदी प्रक्रीया सुरळीतपणे होण्यासाठी आवश्यक त्या मूलभूत सुविधा खरेदी केंद्रावर उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी खरेदी अभिकर्ता संस्थेची असेल.

७) खरेदी केंद्रे:-

७.१. शेतकऱ्यांच्या सोईच्या दृष्टीकोनातून तसेच त्यांच्या मागणी नुसार गव्हाची आवक, खरेदी केंद्राची गरज इत्यादी बाबी विचारात घेऊन खरेदी केंद्र उघडण्यात यावीत. जिल्हाधिकाऱ्यांनी निर्देशिल्याप्रमाणे खरेदी अभिकर्ता संस्थांनी आवश्यक त्या ठिकाणी गहू खरेदी करण्यासाठी खरेदी केंद्रे उघडावीत.

७.२.प्रत्येक खरेदी केंद्रावर खरेदी होणारा गहू निश्चित केलेल्या विनिर्देशाप्रमाणेच असणे आवश्यक आहे. परंतु प्रसिध्दी देऊनही जर एखाद्या शेतकऱ्याने विनिर्देशापेक्षा कमी प्रतीचे गहू आणल्यास त्यांच्याकडून सदरहू धान्याची प्रत विनिर्देशाप्रमाणे/सुधारित करून घेतल्यानंतरच, गहू खरेदी करावा.

७.३.शेतकऱ्यांना शक्यतो गहू परत घेवून जावा लागणार नाही यासाठी प्रत्येक खरेदी केंद्रावर चाळणी, पंखे, ताडपत्री, पॉलिथिन शिट्स वगैरेसारखी आवश्यक साधने उपलब्ध ठेवावीत.

७.४.खरेदीसाठी आवश्यक ती वजनमापे, आर्द्रता मापक यंत्रे, बारदाना, सुतळी इत्यादि साधने गहू खरेदी सुरु होण्यापूर्वी पुरेशा प्रमाणात केंद्रावर ठेवण्याची व्यवस्था करावी.

७.५.गव्हाचा नमुना तपासणीसाठी आवश्यक ती सर्व सामग्री खरेदी केंद्रावर प्रत्यक्ष गहू खरेदी सुरु होण्यापूर्वी उपलब्ध असणे आवश्यक आहे. खरेदी केलेला गहू साठविण्यासाठी केंद्राच्या विनिर्देशाप्रमाणे गोणी वापरण्याबाबत शासन पत्र क्रमांक खरेदी-१८०६/४७९/प्र.क्र.३७७९/ नापु-२९, दिनांक ३० मे, २००६ अन्वये दिलेल्या सूचना विचारात घेण्यात याव्यात. या गोणीचे वजन व दर्जाबाबत खरेदी केंद्राला गोणी पुरवठा होत असतानाच, जिल्हा पणन अधिकाऱ्यांनी स्वतः खात्री करून घ्यावी.

७.६.जिल्हा पुरवठा अधिकाऱ्यांनीसुद्धा ज्या बारदानांमध्ये गहू भरलेले आहे, ती विहित प्रमाणाप्रमाणे आहे अथवा नाही याची स्वतः खात्री करून घ्यावी. जेथे शक्य असेल तिथे बारदानांचा पुरवठा होत असतानाच जिल्हा पुरवठा अधिकारी व खरेदी अभिकर्ता संस्थेचे प्रतिनिधी यांनी संयुक्तपणे तपासणी करावी व त्या तपासणीत कमी प्रतीची बारदाने दिसून आल्यास नाकारावीत. कमी प्रतीचे बारदान वापरण्यात आल्याबाबत कोणतीही तक्रार शासनाकडे येणार नाही, याची दक्षता घेण्यात यावी.

७.७.गव्हासाठी फक्त ५० किलो क्षमतेचा बारदाना वापरण्यात यावा.

८) खरेदी पध्दत:-

प्रत्येक गाव एका विशिष्ट खरेदी केंद्रास जोडण्यात यावे. सदर गावातील शेतकरी जर दुसऱ्या खरेदी केंद्रावर गहू घेऊन गेला तर त्या केंद्रावर त्याचा गहू खरेदी करू नये. खरेदी केंद्रे व प्रत्येक खरेदी केंद्रास जोडण्यात आलेल्या गावांची नावे यासंबंधी पुरेशी प्रसिध्दी देण्याबाबत जिल्हाधिकारी आणि खरेदी अभिकर्ता संस्थेने खबरदारी घ्यावी. शेतकऱ्यांकडील जमिनीबाबतचा ७/१२ चा उतारा पाहूनच गहू खरेदी करण्यात यावे. सदरहू उताऱ्यात गव्हाखालील क्षेत्रे याची नोंद आहे, याबाबतची खात्री करून घ्यावी. तसेच ७/१२ उताऱ्यासंबंधी नोंद पावतीच्या मागील बाजूस घ्यावी. ७/१२ उताऱ्याची प्रत शेतकऱ्यांना परत करू नये. खरेदी केंद्रावर विक्रीसाठी शेतकऱ्यांने आणलेल्या गव्हाच्या अनुषंगाने गावनिहाय नोंदवही तयार करावी.

त्यामध्ये १) शेतकऱ्याचे नाव २) सर्व्हे / गट क्रमांक व क्षेत्रफळ, ३) केंद्रात विक्रीस आणलेला गव्हाच्या माहितीचा समावेश असावा. त्यामुळे पुन्हा गहू आणल्यानंतर या नोंदवहीवरून पूर्वी दिलेला ७/१२ चा उतारा काढून, शेतकऱ्यांनी आणलेला गहू त्याच्या स्वतःच्या उत्पादनातील आहे, याची खात्री

करुन घेता येईल. ट्रकने /लॉरीने वा तत्सम वाहनातून आणलेला गहू स्विकारण्यापूर्वी सदर धान्य त्याच शेतकऱ्याचे आहे याची पूर्णपणे खात्री करुन घ्यावी. काही ठिकाणी धान्याखालील क्षेत्र व सरासरी उत्पादकता याचा विचार न करता फार मोठया प्रमाणावर (अप्रत्यक्षपणे व्यापाऱ्यांचे) धान्याची खरेदी केली जाते असे निदर्शनास आले आहे. यास्तव, शेतकऱ्यांचे ७/१२ उतान्यानुसार पीकाखालील क्षेत्र, या वर्षीची पिक परिस्थिती (पैसेवारी), पीकाचे सरासरी उत्पादन या बाबी विचारात घेऊन, गहू खरेदी करण्यात यावा. रोज सायंकाळी खरेदी केंद्र बंद झाल्यानंतर खरेदी केंद्रावर आणलेला परंतु खरेदी न झालेला गहू सांभाळण्याची जबाबदारी शेतकऱ्याचीच राहिल, अशीदेखील प्रसिध्दी द्यावी. व्यापाऱ्यांकडून गतवर्षीचा गहू पुन्हा खरेदी केंद्रावर विकला जाण्याची शक्यता विचारात घेऊन गतवर्षाचा जुना गहू कोणत्याही स्थितीत खरेदी केला जाणार नाही व केवळ शेतकऱ्यांकडून सुगी झालेला नवा गहू खरेदी केला जाईल याची अभिकर्ता संस्थांनी विशेष खबरदारी घ्यावी. जुना तसेच बिगर शेतकऱ्यांकडून गहू खरेदी झाल्यास त्याची पूर्ण जबाबदारी अभिकर्ता संस्थेवर राहिल.

९) खरेदी केलेल्या गव्हाची साठवणूक:-

अभिकर्ता संस्थेने विनिर्देशानुसार खरेदी केलेला गहू शक्यतो त्याच दिवशी केंद्राजवळच्या भारतीय अन्न महामंडळाच्या गोदामात पूर्ण वजन करुन व दर्जाची खात्री करुन जमा करावा. भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करण्यापूर्वी सदर साठ्याची सुरक्षित साठवणूक करण्याची पूर्ण जबाबदारी अभिकर्ता संस्थेची राहिल. उघडयावर साठवणूक करावी लागल्यास, शासन पत्र, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग क्रमांक: संकिर्ण-१२९८/१५/ प्र.क्र.२५७९/ना.पु.२९, दिनांक ३ ऑगस्ट, १९९८ अन्वये विहित केलेल्या संहितेचे कटाक्षाने पालन करण्यात यावे. (परिशिष्ट "ब").

१०) कलर कोडींग:-

रब्बी पणन हंगाम २०१५-१६ मध्ये खरेदी करण्यात येणाऱ्या गव्हाच्या गोण्यांवरील कलर कोडिंग शासनपत्र क्र. खरेदी-१०१४/६७७/प्र.क्र.१४०/नापु-२९, दि.१३.१०.२०१४ व दि.१०.११.२०१४ नुसार करण्यात यावे. (परिशिष्ट - "क")

११) खरेदीचा कालावधी:-

दिनांक २६ मार्च, २०१५ ते दि. ३१ मे, २०१५ पर्यंत खरेदीचा कालावधी राहिल.

१२) गव्हाची किंमत प्रदान करणे व खर्चाची प्रतिपूर्ती:-

खरेदी केलेल्या गव्हाची देय रक्कम शेतकऱ्यांना अदा करतांना खरेदीची पूर्ण रक्कम शक्यतो ई-पेमेंटद्वारे त्यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात यावी. शेतकऱ्यांच्या बँकेमध्ये खाते नसल्यास अथवा अपवादात्मक परिस्थितीत शेतकऱ्यांना देय रक्कम रेखांकित धनादेशाद्वारे (crossed cheque) अदा करावी. शासनाच्या अभिकर्ता संस्थांनी शेतकऱ्यांकडून खरेदी केलेल्या गव्हाची किंमत त्वरीत प्रदान करावी. वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग यांच्या कार्यालयाने, खरेदी अभिकर्ता संस्थांकडून साप्ताहिक हुंडी विवरणपत्र व गहू शासकीय गोदामात प्राप्त झाल्याचा पुरावा प्राप्त होताच, त्यांना खरेदी केलेल्या गव्हाची ९७ % किंमत व प्रति क्विंटल रु.५०/- या तात्पुरत्या

दराने अनुषंगिक खर्चाची रक्कम प्रदान करावी. ही रक्कम विनाविलंब अदा करणे, वित्तीय सल्लागार व उप सचिव यांच्या कार्यालयाला शक्य व्हावे म्हणून धान्याची स्वीकृती पत्रे खरेदी अभिकर्ता संस्थांनी दर आठवड्याला वित्तीय सल्लागार व उप सचिव यांच्या कार्यालयास विनाविलंब सादर करावीत. अभिकर्ता संस्थेने या योजनेअंतर्गत खरेदी केल्या जाणाऱ्या गव्हासाठी संबंधित शेतकऱ्यांच्या ७/१२ उतान्याच्या प्रती तसेच इतर मूळ अभिलेखे त्यांच्या कार्यालयात ठेवावे. गहू खरेदी प्रदानाच्या संदर्भात अतिप्रदान किंवा चुकीची देयके सादर करून रकमा अदा केल्या जाणार नाहीत, याबाबतची सर्वस्वी जबाबदारी अभिकर्ता संस्थांची राहिल. या योजनेअंतर्गत खरेदी केल्या जाणाऱ्या गव्हासाठी वित्तीय सल्लागार व उप सचिव कार्यालयात प्रतिपूर्तीचे दावे सादर करतांना, साप्ताहिक हुंडी विवरणपत्र, फॉर्म 'बी' व 'सी' / भारतीय अन्न महामंडळाची स्वीकृती पावती यासोबत अभिकर्ता संस्थेने खालीलप्रमाणे प्रमाणपत्र सादर करावे.

" प्रमाणित करण्यात येते की, दाव्यात दर्शविलेल्या रकमांचे यापूर्वी प्रदान करण्यात आलेले नाही. सदर दाव्यातील परिगणना खरेदी केंद्रे / संबंधित कार्यालयात ठेवण्यात आलेल्या मूळ अभिलेख्यावरून पडताळणी करण्यात आलेली असून अनुज्ञेय रकमांचे दावे सादर करण्यात आलेले आहेत. सदर प्रदानात जादाची किंवा चुकीचे प्रदान झाल्यास त्याची सर्वस्वी जबाबदारी अभिकर्त्याची राहिल व त्यानुसार वसूल प्राप्त रकमा तात्काळ वित्तीय सल्लागार व उप सचिव कार्यालयास परत करण्यात येतील किंवा पुढील दाव्यातून वसूल करण्यात याव्यात ".

गव्हाच्या किंमतीपैकी उर्वरित ३ टक्के रक्कम व अनुषंगिक खर्च अभिकर्ता संस्थांनी भारतीय अन्न महामंडळाकडे गहू जमा केल्यानंतर जिल्हाधिकारी / जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांच्याकडील खरेदी अहवाल व भारतीय अन्न महामंडळाकडील जमा पावत्यांच्या आधारे ताळमेळ घेऊन अदा करण्यात यावी. दोन्ही अभिकर्ता संस्था, आवश्यक असल्यास भारतीय रिझर्व्ह बँकेकडून सवलतीच्या दराने कॅश क्रेडीट लिमिट मिळण्यासाठी प्रस्ताव करू शकतील. असा प्रस्ताव त्यांनी पाठविल्यास केंद्रीय अन्न मंत्रालयामार्फत अशी कॅश क्रेडिट मिळवून देण्यासाठी हा विभाग शिफारस करेल.

१३) प्रस्तुत योजनेवर होणाऱ्या खर्चाची केंद्र शासनाकडून प्रतिपूर्ती होईपर्यंत यावरील सर्व खर्च वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांच्या कार्यालयाच्या स्वीय प्रपंजी लेख्यातून करण्यात यावा. अभिकर्त्या संस्थांनी आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत गव्हाच्या खरेदीबाबतचे स्वतंत्र लेखे ठेवणे व अनुषंगिक माहिती सादर करण्याबाबतच्या सविस्तर सूचना वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांच्या कार्यालयाकडून तात्काळ देण्यात याव्यात.

१४) कंट्रोल रूम:-

(अ) आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत खरेदी करण्यात येणा-या गव्हाचा नियमित अहवाल केंद्र शासन / भारतीय अन्न महामंडळास पाठविण्यासाठी उपसंचालक (पुरवठा) यांच्या नियंत्रणाखाली कंट्रोल रूमची स्थापना करण्यात यावी. स्थापन करण्यात येणा-या कंट्रोलरूमचा पत्ता खालीलप्रमाणे राहिल :-

उप संचालक (पुरवठा) पुरवठा आयुक्तांचे कार्यालय,
प्रशासकीय कुटीर क्र. ५, फ्री प्रेस जनरल मार्ग, मुंबई - ४०००२१.
दुरध्वनी क्र. ०२२- २२०२३३९४ आणि २२८२५०६६
फॅक्स क्र. ०२२-२२०२५४४९

E-mail: fcscp_sup_com@maharashtra.gov.in

(ब) अभिकर्ता संस्थांनी दररोजचा जिल्हानिहाय खरेदी अहवाल सायंकाळी ५.३० पर्यंत वरील कंट्रोल रुमला पाठवावा. संबंधित जिल्हाधिकारी व मुख्य खरेदी अभिकर्ता संस्थांनी दर शनिवारी सायंकाळपर्यंत गहू खरेदीचा साप्ताहिक अहवाल परिशिष्ट "ड" मधील नमुन्यात त्यापुढील बुधवारपर्यंत पुरवठा आयुक्त, कार्यालय, मुंबई यांच्याकडे पाठवून त्याची प्रत शासनास व वित्तीय सल्लागार व उप सचिव यांना सादर करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०३२६१७४९३९१८०६ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सतिश सुपे
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र:- परिशिष्ट "अ", "ब", "क" व "ड"

प्रत,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मा.उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
४. मा.मंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव.
५. मा.मंत्री, वित्त यांचे खाजगी सचिव.
६. मा.मंत्री, पणन यांचे खाजगी सचिव
७. मा.मंत्री, आदिवासी विकास, यांचे खाजगी सचिव.
८. मा.राज्यमंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण, यांचे खाजगी सचिव.
९. मा.सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
१०. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
११. अतिरिक्त मुख्य सचिव, (वित्त) महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
१२. प्रधान सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

१३. प्रधान सचिव, कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४. प्रधान सचिव, सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र स्टेट को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशन लि.,
कनमूर हाऊस, नरसी नाथा स्ट्रीट, मुंबई- ४०० ००९
१८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ,
आदिवासी विकास भवन, २ रा माळा, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रोड, नाशिक-२
१९. सर्व विभागीय आयुक्त.
२०. नियंत्रक शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा(गो/वा), मुंबई
२१. सर्व जिल्हाधिकारी,
२२. सर्व उप आयुक्त (पुरवठा),
२३. सर्व अतिरीक्त जिल्हाधिकारी,
२४. सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी,
२५. सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी,
२६. वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई
२७. उप संचालक, नागरी पुरवठा, पुरवठा आयुक्तांचे कार्यालय, मुंबई.
२८. सर्व उप सचिव/अवर सचिव/सर्व अधिकारी, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,
मंत्रालय(विस्तार), मुंबई
२९. सर व्यवस्थापक, (महा.) भारतीय अन्न महामंडळ, धिरज अरमा, २ रा माळा, अनंत काणेकर मार्ग
पोलीस स्टेशनजवळ, बांद्रा (पुर्व), मुंबई-४०० ०५१
३०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (५ प्रती)
३१. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, ग्रंथालय ६ वा मजला, विधानभवन, मुंबई. (१० प्रती)
३२. मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची कार्यालये (प्रत्येकी ५ प्रती)
३३. सर्व विधानसभा व विधानपरिषद सदस्य.
३४. निवड नस्ती (नापु- २९)

क्र.-: संकीर्ण-१०१५/१८१/प्र.क्र.४८/ना.पु.२९.
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक : १० मार्च, २०१५.

प्रति,

१. व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य को-ऑप.मार्केटिंग फेडरेशन लि., कनमूर हाऊस,
नरसी नाथा स्ट्रीट, मुंबई-४०० ००९.
२. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादित,
आदिवासी विकास भवन, जुना आग्रा रोड, नाशिक -२.
३. सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी.

✓ विषय:- रब्बी पणन हंगाम २०१५-१६ मध्ये केंद्रिय साठ्यासाठी खरेदी करावयाच्या अन्नधान्यासाठीच्या
विहीत विनिर्देशाबाबत.

महोदय,

उपरोक्त विषयांकीत प्रकरणी केंद्र शासनाच्या क्र.७-१/२०१५-एस अँड आय, दि.२४.२.२०१५ च्या पत्राची प्रत सोबत जोडली आहे. सदर पत्रान्वये केंद्र शासनाने खरीप पणन हंगाम २०१५-१६ मध्ये केंद्रिय साठ्यासाठी खरेदी करावयाच्या अन्नधान्यासाठी विहीत विनिर्देश पाठविले आहेत व ते पुढीलप्रमाणे आहेत.

१. राज्यशासनाच्या अभिकर्ता संस्थांकडून गहू खरेदी करताना या निर्देशाचे पालन काटेकोरपणे करण्यात यावे.
२. विहीत विनिर्देश किमान आधारभूत किंमत खरेदी या बाबतची माहिती शेतकऱ्यांना निश्चितपणे लक्षात घेण्यासाठी त्यासंबंधातील सूचनांना व्यापक प्रसिद्धी देण्यात यावी.
३. या संबंधातील सूचना केवळ इंग्रजीमध्येच देता त्या मराठीत अनुवाद करून देण्यात याव्यात.
४. शेतकऱ्यांनी आणलेले धान्य शुष्क, स्वच्छ, किडविरहीत व १२% ते १४% पेक्षा अधिक आर्द्रता नसलेले असावे.

उपरोक्त पत्रात नमूद सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावेत, ही विनंती.

सोबत: वरीलप्रमाणे

(रविंद्र नार्वेकर)
कक्ष अधिकारी

प्रत:-

- १) वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई.
- २) संग्रहार्थ, ना.पु.२९

१७६
७३

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग नोदवही क्रमांक.....	Ministry of Consumer Affairs, Food & Public Distribution Department of Food and Public Distribution
कार्यासन क्रमांक.....	मा. सचिव.
अनु. क्रमांक.....	४५५

No.7-1/2015-S&I
Government of India

Ministry of Consumer Affairs, Food & Public Distribution
Department of Food and Public Distribution

*****

Krishi Bhawan, New Delhi,
Dated : 24th February, 2015.

To

The Secretary,
Food & Civil Supplies Department,
Government of .....

Subject: **Uniform Specifications for Wheat and Barley for the Rabi Marketing Season
(RMS) 2015-16**

Sir,

The Uniform Specifications decided by the Government for procurement of wheat and barley stocks for the Central Pool during Rabi Marketing Season 2015-16 are forwarded herewith.

It is requested that the procurement of wheat & barley stocks by all procuring agencies be ensured strictly in accordance with these specifications. It is also requested that wide publicity of the Uniform Specifications and Minimum Support Price (MSP) be made among the farmers in order to ensure that the farmers get the due price for their produce and rejection of the stocks is avoided. The farmers may also be advised to offer only dry and clean stocks.

Receipt of this communication may please be acknowledged.

Encl: As above.

Yours faithfully,

(Dr. Subhash Gupta)
Joint Commissioner (S&R)
Tel. 23389625

PS. F.....
No.: ७७७

Contd.—2

७/३/१५
७३
७३

७/३/१५
७३
७३

Copy to:

1. The Chairman –cum-Managing Director, FCI, New Delhi.
2. The Executive Director (Commercial), FCI, New Delhi.
3. The Executive Director (QC), FCI, New Delhi.
4. General Manager (QC), FCI, New Delhi.
5. General Manager (Marketing & Procurement), FCI, New Delhi
6. All Zonal Executive Directors, FCI.
7. The Managing Director, Central Warehousing Corporation, New Delhi.
8. The Secretary to the Govt. of India, Department of Agriculture & Cooperation, Krishi Bhawan, New Delhi.
9. Senior PPS to Secretary (F & PD)/PPS to AS & FA/ JS (P & FCI) / JS (Stg.)/ JS (BP & PD)/ JS (Impex, EOP & SRA).
10. Director (P)/ Director (FCI)/ Director (PD) / Director (Finance) / Director(Mov.) / JC (S&R).
11. All IGMRI/QCC Offices.
12. DC (S&R) /DD (S) /DD (QC) /AD (Lab.) /AD (QC).
13. US (Py. I, II, IV)/US(FC Accounts).
14. Director (Technical), NIC With the request to put the information in Ministry's website.

(Dr. S.C. Bansal)

Deputy Director (S&R)
Tel. No. 23383915

167

**UNIFORM SPECIFICATION FOR INDIAN WHEAT OF ALL VARIETIES FOR RABI
MARKETING SEASON 2015-2016**

Wheat shall:

- a) be the dried mature grains of Triticum vulgare, T. compactum, T. sphaerococcum, T. durum, T. aestivum and T. dicoccum.
- b) have natural size, shape, colour and lustre.
- c) be sweet, clean, wholesome and free from obnoxious smell, discolouration, admixture of deleterious substances including toxic weed seeds and all other impurities except to the extent indicated in the schedule below.
- d) be in sound merchantable condition.
- e) not have any admixture of Argemone mexicana and Lathyrus sativus (khesari) in any form, colouring matter and any obnoxious, deleterious and toxic material.
- a) Conform to Food Safety and Standards Act/ Rules (formerly PFA).

Schedule showing the maximum permissible limits of different refractions in Fair Average

Quality of Wheat.

Foreign Matter %	Other food grains %	Damaged grains %	Slightly damaged grains %	Shrivelled & Broken grains %
0.75	2.00	2.00	4.00	6.00

NOTE:

1. Moisture in excess of 12% and upto 14% will be discounted at full value. Stocks containing moisture in excess of 14% are to be rejected.
2. Within the overall limit specified for foreign matter, the poisonous weed seeds shall not exceed 0.4% of which Dhatura and Akra (Vicia species) shall not be more than 0.025% and 0.2% by weight respectively.
3. Kernels with glumes will not be treated as unsound grains during physical analysis, the glumes will be removed and treated as organic foreign matter.
4. Within the overall limit specified for damaged grains, ergot affected grains shall not exceed 0.05 %.
5. In case of stocks having living infestation, a cut at the rate of Rupee two per quintal may be charged as fumigation charges.

Contd/...

6. For weevilled grains determined by count, stocks containing weevilled grains in excess of 1% will be rejected. The rate of cut for weevilled grains will be @ Rs.2 per quintal.

Method of Analysis

As given in Bureau of Indian Standard No. IS. 4333 (Part I and II) 1967 and as amended from time to time except for weevilled grains which are to be determined by count method.

DEFINITIONS OF REFRACTIONS:

As contained in BIS Specifications No. 2813-1995 and as amended from time to time.

Uniform Specification for Barley for Rabi Marketing Season 2015-2016

Barley shall:

- b) be the dried mature grains of Hordeum vulgare.
- c) have uniform size, shape and colour.
- d) be sweet, clean, wholesome and free from obnoxious smell, discolouration, admixture of deleterious substances and all other impurities except to the extent indicated in the schedule below.
- e) be in sound merchantable condition.
- f) not have any admixture of Argemone mexicana and Lathyrus sativus (khesari) in any form, colouring matter, pesticide and any obnoxious and toxic material.
- g) Conform to Food Safety and Standards Act / Rules (formerly PFA).

Schedule showing maximum permissible limits of different Refractions in Fair Average Quality of Barley:

Foreign matter %	Other food grains %	Damaged grains %	Slightly damaged & touched grains %	Immature & Shrivelled grains %
0.75	5.00	3.00	8.00	8.00

Note:

1. Within the overall limits of foreign matter, the poisonous weed seeds shall not exceed 0.5%, of which Dhatura and Akra (Vicia species) shall not be more than 0.025% and 0.2 % by weight respectively.
2. Moisture in excess of 12% and upto 14% is to be discounted at full value. Stocks containing moisture in excess of 14% are to be rejected.
3. For weevilled grains determined by count, stocks containing weevilled grains in excess of 1% will be rejected. The rate of cut for weevilled grains will be @ Rs.2 per quintal.
4. In case of stocks having live infestation, a cut at the rate of Re. 2/- per quintal may be charged as fumigation charges.

Method of Analysis:

As given in Bureau of Indian Standard No. IS. 4333 (Part I and II) 1967 and as amended from time to time except for weevilled grains which are to be determined by count method.

DEFINITIONS OF REFRACTIONS:

As contained in BIS Specifications No. 2813-1995 as amended from time to time.

शासन निर्णय क्रमांक खरेदी-१०१५/१६४/प्र.क्र.४४/ना.पु.२९, दिनांक २६ मार्च, २०१५ चे
परिशिष्ट "ब"

क्रमांक: संकीर्ण-१२९८/२८१५/प्र.क्र.२५७९/ना.पु.२९
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : ३ ऑगस्ट, १९९८.

प्रति,

सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी, (मुंबई व मुंबई उपनगर वगळून)
सर्व अपर जिल्हाधिकारी, (मुंबई व मुंबई उपनगर वगळून)
सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी,
नियंत्रक शिधावाटप, मुंबई.
संचालक, नागरी पुरवठा (गो/वा), मुंबई.

विषय : खुल्या जागेत शास्त्रोक्त पद्धतीने अन्नधान्याची साठवणूक करण्याबाबत संहिता...

राज्यात वेळोवेळी आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत तसेच लेव्ही आदेशातर्गत अन्नधान्याचे प्रापण करण्यात येते. अशाप्रकारे खरेदी करण्यात येणारे अन्नधान्य शासकीय किंवा भाड्याने घेतलेल्या गोदामात सुरक्षितपणे साठविण्यात येते. त्या अन्नधान्याच्या सुरक्षिततेविषयी दयावयाच्या खबरदारीची संहिता यापूर्वीच विहित करण्यात आली आहे.

२. काही विशिष्ट परिस्थितीत शासनाच्या ताब्यात असलेले अन्नधान्य गोदामात साठविणे शक्य झाले नाही (गोदामात जागा नसल्यामुळे) व त्यामुळे असे अन्नधान्य खुल्या जागेत (cover and plinth) साठवावे लागल्यास, त्यावेळी संभाव्य नुकसान टाळून अन्नधान्याची शास्त्रोक्त पद्धतीने साठवणूक करण्याबाबतची उपरोक्त उपयोजन संहिता केंद्र शासनाने निश्चित केलेली आहे. ती पुढीलप्रमाणे आहे :-

(१) खुल्या आवारात (Cover and plinth) साठवणूकीसाठी निवडलेल्या जागा ह्या उंच जोत्याच्या, (High Plinth Area) विशेषतः पक्क्या बांधकामाच्या असाव्यात. पुरेसा निचरा होणा-या असाव्यात. जोत्याच्या बांधकामामध्ये तडे गेलेले नसावेत किंवा भेगा नसाव्यात. अशा आवारांच्या सभोवती अनावश्यक रानटी वनस्पती नसाव्यात आणि अशा जागा सुलभ रस्त्यांनी जोडलेल्या व पुरेशा सुरक्षित असाव्यात.

(२) खुल्या आवारातील (cover and Plinth) साठवणूक करताना योग्य (लाकडी ठोकळे, दगडी लाद्या, इत्यादी) वापर करावा.

- (३) अन्नधान्याचे निरिक्षण करण्यासाठी तसेच कीटकांच्या नियंत्रणाचे उपाय योजण्यासाठी जोत्याच्या भोवती पुरेशा मार्गिका व जागा असाव्यात.
- ४) थप्प्या हया प्रमाणशीर आकाराच्या, उंचीच्या आणि घुमटाकार असाव्यात. त्यामुळे आवरणाचा फुगा होणे (Ballooning of Cover) तसेच थप्प्याच्या वर पाणी साठणे टाळता येईल.
- (५) उंदिराच्या बंदोबस्ताची काळजी वेळच्यावेळी घेण्यात यावी. उंदीर नियंत्रणासाठी ऍल्युमिनियम फॉस्फाईडच्या गोळ्यांच्या (०.६ ग्रॅमच्या दोन गोळ्या प्रत्येक जिवंत बिळासाठी) वापर करावा. झिंक फॉस्फाईडचा सुध्दा अमिषाच्या माध्यमातून वापर करता येईल.
- (६) पक्ष्यांपासून अन्नधान्याच्या सुरक्षिततेची पुरेशी काळजी घेण्यात यावी.
- (७) पुरेशा प्रकाशाच्या दिवशी योग्य वायुविजन असणे अन्नधान्यातील आर्द्रता कमी करण्यासाठी उपयुक्त ठरते.
- (८) पावसापासून अन्नधान्याचे रक्षण करण्यासाठी खुल्या आवारातील (Covers and Plinth) साठवणीच्या थप्प्या पॉलिथिनच्या आवरणाने आणि नॉयलॉनच्या जाळ्यांनी आच्छादित कराव्यात व आच्छादने नायलॉनच्या दोराने बांधावीत.
- (९) खुल्या आवारात (Covers and Plinth) साठविलेल्या अन्नधान्यास ५० टक्के मॅलाथिऑन फवारून २.५ टक्के डेस्टामेथ्रीन पावडरच्या सहाय्याने तसेच ऍल्युमिनियम फॉस्फाईडच्या गोळ्यांच्या सहाय्याने धुरीकरण करून अन्नधान्याच्या साठवणूकीतील किडीपासून संरक्षण करावे.
- (१०) वा-याच्या वेगामुळे किंवा इतर कारणाने आवरणाची हानी झाल्यास तात्काळ उपयोगासाठी काळया पॉलिथिन आवरणाचा व नायलॉनच्या दोराचा पुरेसा साठा ठेवण्यात यावा.
- (११) खुल्या आवारात (Cover and Plinth) साठविलेल्या धान्याचे प्राथम्याने नियतन द्यावे/वितरण करावे.
३. भविष्यात अशाप्रकारे अन्नधान्याची खुल्या जागी (Open place) साठवणूक करावी लागल्यास त्या अन्नधान्याचे नुकसानीपासून रक्षण करण्यासाठी उपरोक्त परिच्छेद -२ मध्ये विहित केलेल्या उपयोजन संहितेचे पालन करण्यात यावे.
४. याबाबत आपल्या अधिपत्याखालील सर्व संबंधितांना योग्य त्या सूचना देण्यात याव्यात व त्याचे पालन होत असल्याची खात्री करण्यात यावी.

सही/-

(श्या. द. शिंदे)

उप सचिव,

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग.

प्रत अग्रेषित -

- १) महाराष्ट्र राज्य पणन महासंघ, मुंबई.
- २) पुरवठा आयुक्तांचे कार्यालय, मुंबई.
- ३) सर्व कार्यासने, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग.

परिशिष्ट - ८
महाराष्ट्र शासन

तात्काळ/ महत्वाचे

क्रमांक : खरेदी १०१४/६७७/प्र.क्र. १४०/ना.पु.२९

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,
मंत्रालय विस्तार, मादाम कामा रोड,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : १० नोव्हेंबर, २०१४.

प्रति,

१. व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशन लि., कनमूर हाऊस,
नरसी नाथा स्ट्रीट, मुंबई-४०० ००९.
२. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादित, आदिवासी
विकास भवन, जुना आग्रा रोड, नाशिक-२.
३. महा. व्यवस्थापक (महाराष्ट्र) भारतीय अन्न महामंडळ,
५ वा माळा, दत्तपाडा रोड, राजेंद्र नगर, बोरीवली (पूर्व), मुंबई-४०००६६
४. सर्व जिल्हाधिकारी (मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्हा वगळून).

विषय :- रब्बी पणन हंगाम २०१५-१६ मध्ये "Colour Coding" केलेल्या गोण्याबाबत

संदर्भ:- राज्यशासनाचे पत्र समक्रमांक, दि.१३.१०.२०१४.

उपरोक्त विषयाबाबतच्या संचालक (Py. III), अन्न व सार्वजनिक वितरण व्यवस्था, भारत सरकार, कृषि भवन, नवी दिल्ली यांच्या क्रमांक १५ (१)/२०१२-PY-III, दिनांक २०.१०.२०१४ च्या पत्राची प्रत सोबत पाठविली आहे

२. सदर पत्रान्वये उपरोक्त संदर्भांकित पत्रासोबतच्या संचालक (Py. III), अन्न व सार्वजनिक वितरण व्यवस्था, भारत सरकार, कृषि भवन, नवी दिल्ली यांच्या क्रमांक १५ (१)/२०१२-PY-III, दिनांक "निरंक" च्या पत्रान्वये पाठविलेल्या पत्रातील परिच्छेद क्र.१ मध्ये बदल करण्यात आल्याचे केंद्र शासनाने कळविले असून तो बदल पुढीलप्रमाणे आहे..

Existing Para 1:

On every bag, there will be color coded strip/s for identification marking at a distance of about 150 mm away from any one side of the selvedge. Each strip will be of 1 ½ inch width and shall be in " RED " color. Single strip to be printed for bags to be used by DGS&D. For non- DGS&D use two strips to be printed (on both side of centre stripe as mentioned in para below.)

Revised Para 1:

On every bag, there will be color coded strip/s for identification marking at a distance of about 150 mm away from any one side of the selvedge. Each strip will be width of "04 threads running along the length of the bag" and shall be in " RED " color. Single strip is to be printed for bags to be supplied through DGS&D. For open market supply to millers etc; two strips should be printed on both side of centre stripe as mentioned in para below.

३. तरी या पत्रान्वये दिलेल्या सुचनांप्रमाणे रब्बी पणन हंगाम २०१५-२०१६ मध्ये गोण्याबाबत काटेकोरपणे कार्यवाही करण्यात यावी, ही विनंती.

सहपत्र : वरीलप्रमाणे

(छा. ए. मोरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

(कृ.मा.प.)

Scan
KMS

प्रत,

- १) सर्व विभागीय आयुक्त,
- २) सर्व उप आयुक्त (पुरवठा)
- ३) सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी
- ४) सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी
- ५) वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई.
- ६) पुरवठा आयुक्तांचे कार्यालय, मुंबई.
- ७) नियंत्रक शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा (गो/वा), मुंबई.
- ८) कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई. ९) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सर्व कार्यासने, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग मंत्रालय, मुंबई.
- ✓ ११) कार्यासन नापु.२९ संग्रहार्थ.

758

906/1999

F. No. 15/1/2012-Py-III

Government of India

Ministry of Consumer Affairs, Food & Public Distribution

Department of Food & Public Distribution

Krishi Bhawan, New Delhi
Dated the 20th August 2014

To,

1369
26/10

The Secretary,
Food & Civil Supplies Department,
Government of Andhra Pradesh, Assam, Bihar, Chhattisgarh, Gujarat,
Haryana, Himachal Pradesh, Jammu & Kashmir, Jharkhand, Karnataka,
Madhya Pradesh, Maharashtra, Nagaland, Orissa, Punjab, Rajasthan, Tamil
Nadu, Telengana, Uttaranchal, Uttar Pradesh, West Bengal, Andaman &
Nicobar Islands, Chandigarh, Delhi & Puducherry.

**Subject: Colour Coding of Gunny Bags to facilitate identification of crop year
stock for RMS 2015-16.**

Sir,

I am directed to refer to this Department's communication of even Number dated 28th September, 2014 on the subject cited above. In this regard, it is stated that the Para No. 1 of the above referred letter dated 28th September, 2014 is amended as under (with no change in content of the other paras thereof):

Existing Para 1:

On every bag, there will be Color Coded strip/s for identification marking at a distance of about 150 mm away from any one side of the selvedge. Each strip will be of 1 ½ inch width and shall be in **"RED"** colour. Single strip to be printed for bags to be used by DGS&D. For non-DGS&D use, two strips to be printed (on both side of centre stripe as mentioned in para below.

Revised Para 1:

On every bag, there will be Color Coded strip/s for identification marking at a distance of about 150 mm away from any one side of the selvedge. Each strip will be width of **"04 threads running along the length of the Bag"** and shall be in **"RED"** colour. Single strip is to be printed for bags to be supplied through DGS&D. For open market supply to millers etc., two strips should be printed on both side of centre stripe as mentioned in para below.

Yours faithfully,

Sudesh

(Sudesh Kumar)

Under Secretary to the Govt. of India
Tele No. 2338 4448

Copy to:-

1. Chariman, FCI, New Delhi
2. ED (Gen.), FCI, New Delhi
3. ED (Procurement), FCI, New Delhi
4. DD (QC), Deptt. Of F&PD
5. DG, DGS&D, New Delhi
6. Jute Commissioner, Kolkata
7. Chairman, IJMA, Kolkata
8. DDG, DGS&D, Kolkata

शासन निर्णय क्र. खरेदी-१०१५/प्र.क्र. ४४/नापु-२९, दि. २६ मार्च, २०१५ चे
परिशिष्ट - क

महाराष्ट्र शासन

तात्काळ/ महत्वाचे

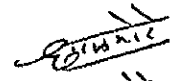
क्रमांक : खरेदी १०१४/६७७/प्र.क्र. १४०/ना.पु.२९
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,
मंत्रालय विस्तार, मादाम कामा रोड,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : १३ ऑक्टोबर, २०१४.

प्रति,

- १) व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशन लि., कनमूर हाऊस,
नरसी नाथा स्ट्रीट, मुंबई-४०० ००९.
- २) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादित,
आदिवासी विकास भवन, जुना आग्रा रोड, नाशिक-२.
- ३) महा. व्यवस्थापक (महाराष्ट्र) भारतीय अन्न महामंडळ,
५ वा माळा, दत्तपाडा रोड, राजेंद्र नगर, बोरीवली (पूर्व), मुंबई-४०००६६
- ३) सर्व जिल्हाधिकारी (मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्हा वगळून).

विषय :- रब्बी पणन हंगाम २०१५-१६ मध्ये "Colour Coding" केलेल्या गोण्यांचा वापर करण्याबाबत.

- संचालक (Py. III), अन्न व सार्वजनिक वितरण व्यवस्था, भारत सरकार, कृषि भवन, नवी दिल्ली यांच्या क्रमांक १५ (१)/२०१२-PY-III, दिनांक "निरंक" च्या पत्राची प्रत सोबत पाठविली आहे.
२. रब्बी पणन हंगाम २०१५-२०१६ साठी गोण्यांचा वापर करताना वापरावयाच्या लाल रंगाच्या कोडिंगबाबत केंद्र शासनाने सविस्तर सूचना दिल्या आहेत.
  २. या पत्रान्वये दिलेल्या सुचनांप्रमाणे रब्बी पणन हंगाम २०१५-२०१६ मध्ये गोण्यांबाबत काटेकोरपणे कार्यवाही करण्यात यावी, ही विनंती.

(छा. ए. मोरे)

सहपत्र : वरीलप्रमाणे
प्रत,

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

- १) सर्व विभागीय आयुक्त,
- २) सर्व उप आयुक्त (पुरवठा)
- ३) सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी
- ४) सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी
- ५) वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई.
- ६) पुरवठा आयुक्तांचे कार्यालय, मुंबई.
- ७) नियंत्रक शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा (गो/वा), मुंबई.
- ८) कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई. ९) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सर्व कार्यासने, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग मंत्रालय, मुंबई.
- ११) कार्यासन नापु.२९ संग्रहार्थ.

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक
संरक्षण विभाग
नोंदवही क्रमांक.....
30 SEP 2014
साथीव
कार्यासन क्रमांक.....
अनु. क्रमांक..... ६७६

No. 15(1)/2012-Py-III
Government of India

Ministry of Consumer Affairs Food & Public Distribution
Department of Food & Public Distribution

Krishi Bhavan, New Delhi.
Dated: September, 2014

To

The Secretary,
Food & Civil Supplies Department,
Government of Andhra Pradesh, Assam, Bihar, Chhattisgarh, Gujarat, Haryana,
Himachal Pradesh, Jammu & Kashmir, Jharkhand, Karnataka, Madhya Pradesh,
Maharashtra, Nagaland, Orissa, Punjab, Rajasthan, Tamil Nadu, Telangana,
Uttaranchal, Uttar Pradesh, West Bengal, Andaman & Nicobar Islands,
Chandigarh, Delhi & Pondicherry

Subject: Colour Coding of Gunny Bags to facilitate identification of crop year stock for RMS 2015-16.

Sir,

I am directed to convey the order of Government of India on decision of Colour Coding for gunny bags for RMS 2015-16. Details of the same are as follows:

1. On every bag, there will be Color Coded strip/s for identification marking at a distance of about 150 mm away from any one side of the selvedge. Each strip will be of 1 1/2 inch width and shall be in "**RED**" colour. Single strip to be printed for bags to be used by DGS&D. For non-DGS&D use, two strips to be printed (on both side of centre stripe as mentioned in para below.
2. Stencil or Branding as per indenter's requirements shall be in "**BLUE**" colour.
3. Marking or stitching of the mouth of the bag after filling the grain will be done by the FCI/State Agencies in "**RED**" colour.
4. A single "**BLUE**" stripe running along the length of the bag at the centre shall be kept unchanged.

Yours faithfully,

(Manoj Kumar Gupta)
Director (Py-III)
Tele. No. 23389436

Copy to:

1. Chairman, FCI, New Delhi	2. ED (Gen.), FCI, New Delhi
3. ED (Procurement), FCI, New Delhi	4. DD(QC), Deptt of F&PD, New Delhi
5. DG, DGS&D, New Delhi	6. Jute Commissioner, Kolkata
7. Chairman, IJMA, Kolkata	8. DDG, DGS&D, Kolkata

क.अ.नापु-२६
श्री.श्री.शिवधाम
१०/१०/१४

शासन निर्णय क्रमांक खरेदी-१०१५/१६४/प्र.क्र.४४ /ना.पु.२९, दिनांक २६ मार्च, २०१५ चे
परिशिष्ट "ड"

हमी भाव योजनेखाली एफ. ए. क्यू. दर्जाच्या गहू खरेदीबाबतचा
साप्ताहिक अहवाल नमूना.

- १) जिल्ह्याचे नांव: - _____
- २) मागील शनिवार:- _____ (आकडे क्विंटलमध्ये)
दिनांक _____ अखेर गहू
झालेली एकूण खरेदी एफ. ए. क्यू. _____
- ३) मागील शनिवारी दिनांक _____ अखेर झालेली एकूण खरेदी.
- ४) अडचणी असल्यास _____
_____
_____
_____

****